

SEKCJA PSYCHOLOGII SĄDOWEJ POLSKIE TOWARZYSTWO PSYCHOLOGICZNE

Zakład Psychologii Sądowej Instytut Ekspertyz Sądowych im. Prof. dra Jana Sehna
ul. Westerplatte 9, 31-033 Kraków
e-mail: sps.ptp@gmail.com

Kraków, dn. 23.04.2026 r.

UWAGI SEKCJI PSYCHOLOGII SĄDOWEJ POLSKIEGO TOWARZYSTWA PSYCHOLOGICZNEGO

do projektu ustawy o biegłych sądowych oraz instytucjach opiniujących
w odpowiedzi
na pismo DL-VI.464.1.2024 Ministra Sprawiedliwości
z dn. 02.04.2026r.

Zarząd Sekcji Psychologii Sądowej Polskiego Towarzystwa Psychologicznego w odpowiedzi na pismo DL-VI.464.1.2024 Ministra Sprawiedliwości z dn. 02.04.2026r. stoi na stanowisku, iż ustawa dotycząca biegłych sądowych oraz instytucjach opiniujących jest dokumentem potrzebnym i oczekiwanym przez środowisko zawodowe psychologów pełniących funkcję biegłego.

Nie ulega wątpliwości, że konieczne jest zadbanie o ochronę biegłych sądowych, możliwość zachowania niezależności, bezstronności, dbałość o wysoką jakość ekspertyzy, działania zgodnie z etyką i standardami zawodowymi, co pozostaje w obszarze szczególnego zainteresowania Sekcji zaś dowodziły tego podejmowane działania m.in. w zakresie rekomendacji dla biegłych sądowych.

Analizując opracowany projekt ustawy o biegłych sądowych oraz instytucjach opiniujących dostrzegamy konieczność modyfikacji proponowanych regulacji w poniższych obszarach.

1. Państwowa Komisja Certyfikacyjna Biegłych Sądowych i Instytucji Opiniujących

Niezależnie od Państwowej Komisji Certyfikacji Biegłych Sądowych i Instytucji Opiniujących uważamy, iż winny być powołane **komisje terytorialne**, które przejęłyby część jej zadań realizowanych regionalnie w zakresie:

- oceny kandydatów (biegłych i instytucji opiniujących) i przyznawania certyfikatu;
- nadzoru nad biegłymi i instytucjami opiniującymi, w tym przyjmowanie wyjaśnień dotyczących wykonywanych czynności biegłego sądowego oraz wydawanych opinii;
- współpracy ze środowiskiem biegłych sądowych reprezentujących różne specjalności;
- współpracy z Państwową Komisją Certyfikacji Biegłych Sądowych i Instytucji Opiniujących i centralną Radą Biegłych.

Państwowa Komisja Certyfikacji Biegłych Sądowych i Instytucji Opiniujących jako Komisja Centralna winna pełnić funkcję:

- organizacyjną - prowadzenie Rejestru biegłych/instytucji, zamieszczanie informacji o wpisie/zawieszeniu/cofnięciu certyfikatu;
- standaryzacyjną (powoływanie Zespołów do Spraw Standaryzacji, zatwierdzanie standaryzacji badań i procedur, opracowanie zasad etyki biegłych/instytucji opiniujących);
- koordynującą prace komisji regionalnych (przekierowania kandydata do innej komisji z uwagi na np. konfliktu interesów);

- odwoławczą i kontrolną (np. przy zgłaszanych nieprawidłowościach w działaniu komisji regionalnej).

Uwzględnienie ww. regulacji usprawni:

- proces weryfikacyjny kandydatów na biegłych/institucji opiniujących dzięki znajomości kandydatów w środowisku lokalnym, gdzie głównie podejmują oni działalność zawodową (na podstawie opinii dotyczącej jakości świadczonych przez nich usług, stosowania się do wymogów etycznych zawodu, opinii w lokalnym środowisku);
- organizację posiedzeń komisji certyfikacyjnej, która w sposób bardziej elastyczny będzie mogła odpowiadać na bieżące potrzeby zwoływania posiedzeń;
- procedury certyfikacji – ocena kandydatów z danego regionu może przyspieszyć proces przyznawania certyfikatów.

Ponad to będzie można uniknąć potencjalnego „konfliktu interesów” – wystąpienia powiązań pomiędzy członkami komisji a kandydatami na biegłych. Kilka komisji regionalnych jednocześnie działających w kraju umożliwi ewentualne przekierowanie kandydata do innej grupy certyfikującej.

Zarząd Sekcji Psychologii Sądowej Polskiego Towarzystwa Psychologicznego podkreśla wagę wprowadzenia jednolitych, ogólnokrajowych standardów, zasad etyki zawodowej obowiązujących wszystkich biegłych sądowych i osób zatrudnionych w instytucjach opiniujących z uwzględnieniem specyfiki danej dziedziny. W drodze rozporządzenia winny zostać określone zasady standaryzacji procedur przy zachowaniu wymogów zawodowych poszczególnych dziedzin i specjalizacji uwzględniające odrębne przepisy wykonywania danego zawodu. Zespół do Spraw Standaryzacji winien wziąć pod uwagę przede wszystkim wypracowane już rozwiązania.

Polskie Towarzystwo Psychologiczne opracowało ogólnopolskie standardy diagnozy psychologicznej (zintegrowane z Kodeksem Etycznym Psychologa PTP) z udziałem specjalistów wyróżniających się wiedzą i doświadczeniem (poparte zawodowymi konsultacjami społecznymi). Obecnie są one podstawą procedur opiniowania sędowo-psychologicznego dla biegłych sądowych psychologów i specjalistów w zakresie psychologii w Opiniodawczych Zespołach Sądowych Specjalistów funkcjonujących przy Sądach Okręgowych.

Rekomendacje dla biegłych sądowych z wystandardyzowaną procedurą ich pozyskiwania (obecnie w fazie aktualizacji), przygotowane pod patronatem Sekcji Psychologii Sądowej Polskiego Towarzystwa Psychologicznego, mogą być wzorem dla przyszłego procesu certyfikacji biegłych sądowych z zakresu psychologii.

2. Biegli sądowi

Zarząd Sekcji Psychologii Sądowej Polskiego Towarzystwa Psychologicznego uważa, iż biegłym sądowym winna być osoba fizyczna, która spełnia przede wszystkim wymagania rekomendacyjne określone w odrębnych przepisach w danej dziedzinie. Różnorodność specjalności, w jakich opiniują biegli, nie pozwala na jednoznaczne określenie czasu, jaki trzeba poświęcić na uzyskanie odpowiedniego poziomu wykształcenia i doświadczenia zawodowego, aby występować jako ekspert we wszystkich dziedzinach, do których powoływani są biegli. Kryteria winny być zindywidualizowane i oparte o już wypracowane przez środowiska zawodowe standardy.

Z uwagi jednak na konieczność zapewnienia ogólnych kryteriów do ubiegania się o wpis do Rejestru proponujemy modyfikację **art.24 projektu ustawy** w taki sposób, aby:

- pkt. 3) „ukończyła 25 lat” **zmienić na:** „ukończyła **co najmniej** 25 lat” – zakładamy, iż biegłym powinna być osoba doświadczona i jest to minimalna granica wieku. U specjalisty wz. psychologii OZSS granica ta jest zdecydowanie wyższa.
- do pkt. 7) „przez co najmniej 5 lat wykonywała praktykę zawodową w danej dziedzinie nauki, techniki, sztuki, rzemiosła lub w innej dziedzinie, w której ma wykonywać czynności biegłego

sądowego” **dodać zapis** np.: „i jej praca jest pozytywnie oceniana w środowisku zawodowym, co potwierdza stosownymi rekomendacjami (certyfikatami, osiągnięciami, opinią i itp.)”.

- **dodać pkt. 12)** „przynależy do organizacji zawodowej dbającej o standardy w danej dziedzinie i przestrzega wszystkich wymaganych zasad należytego wykonywania czynności, w których chce występować jako biegły sądowy.”

3. Instytucje opiniujące

Zarząd Sekcji Psychologii Sądowej Polskiego Towarzystwa Psychologicznego proponuje zamianę zapisu w **art. 41 projektu ustawy** w taki sposób, aby:

- ust.2 pkt. 3) „instytucja opiniująca lub specjalistyczna posiada własny system weryfikacji osób upoważnionych do wydawania opinii w jej imieniu” **zmienić na:** „instytucja opiniująca lub specjalistyczna posiada system weryfikacji osób upoważnionych do wydawania opinii w jej imieniu **tożsamy z rekomendacjami dla biegłych w danej dziedzinie**” – zapobiegnie to dopuszczaniu do legitymizowania wadliwie działających na rynku podmiotów czy osób i zadbanie o jakość wydawanych ekspertyz wyłącznie przez osoby o uznanych powszechnie kwalifikacjach.

Wdrożenie ustawy dotyczącej biegłych jest pilną potrzebą z uwagi na wagę realizowanych czynności oraz konieczność zapewnienia wymiarowi sprawiedliwości wysoko wykwalifikowanego korpusu biegłych sądowych, gwarantującego sporządzanie opinii stanowiących rzetelny dowód w postępowaniu sądowym.

W imieniu Zarządu Sekcji Psychologii Sądowej PTP

Beata Wójtowicz

Wiceprzewodnicząca Sekcji Psychologii Sądowej
Polskiego Towarzystwa Psychologicznego